

Bijlage 2 Aandachtspunten IBOOM

1. Vergoedingen watersysteem

In de huidige situatie kennen we een aantal bovenwettelijke vergoedingen (bijdrage aan kosten) voor die betrekking hebben op het onderhoud van het watersysteem.

Het waterschap heeft het recht voor de uitoefening van haar taak in een strook van 5 m haar werkzaamheden te verrichten waarbij de eventuele schade een voorzienbare schade is die niet vergoed hoeft te worden. Ook geldt er een ontvangstplicht voor maaisel en bagger. Uitvoering van beheer en onderhoud uitgevoerd door het waterschap kan leiden tot schade aan gewas en perceel. Deze schade is grotendeels niet te voorkomen maar wel voorzienbaar. Vergoeding van deze schade is niet verplicht maar wel toegestaan. Bij excessieve/onevenredige schade kan een beroep worden gedaan op de "nadeelcompensatieregeling" (waterwet; artikel 7.14).

Het waterschap kan beleidsregels op stellen voor schade als gevolg van regulier onderhoud. Voor het watersysteem worden momenteel 3 typen bovenwettelijke vergoedingen uitgekeerd.

- A. Vergoeding voor verwerking/ontvangst van bagger;
- B. Vergoeding overmatige ontvangst maaisel (alleen in zuidelijk gebied als onderdeel van de B&O visie);
- C. Rijschade/oogstderving (alleen in het noordelijk gebied).

A. De vergoeding voor verwerking/ontvangst van bagger

Toelichting

Het waterschap baggert periodiek watergangen, gemiddeld 400 kilometer per jaar. Baggeren is nodig om watergangen op leggerprofiel te houden. Hierdoor wordt gezorgd voor voldoende aan- en afvoercapaciteit van watergangen waarmee uitvoering kan worden gegeven aan het peilbeheer behorende bij de functies in een gebied. De bagger wordt gedeponeed op het langs het water gelegen perceel. De aangeland ontvangt voor de overlast die hierdoor ontstaat momenteel een vergoeding. Het waterschap is niet verplicht om deze vergoeding uit te keren maar de voormalige waterschappen kenden beiden wel een vergoeding. Deze vergoedingen waren echter gebaseerd op verschillende uitgangspunten. In aanloop naar de fusie hebben de beide waterschappen te kennen gegeven tot een nieuwe vergoeding te willen komen.

Voorstel

Het opnieuw instellen van een regeling waarbij er een vergoeding wordt uitgekeerd op basis van de hoeveelheid m3 bagger, waarbij de hoeveelheid vooraf wordt ingeschat. Per m3 bagger wordt een vergoeding van € 3,- betaald. De hoogte van de vergoeding ligt op een niveau dat globaal het midden houdt tussen de twee voormalige waterschappen (iets hoger dan Ren W, iets lager dan WGS) en wordt periodiek geëvalueerd. De vergoeding betreft een tegemoetkoming in de verwerkingskosten. In het zuidelijk gebied was het mogelijk om de bagger te laten verwerken door het waterschap, het verwerkingsdeel van de vergoeding werd dan niet uitgekeerd. In het nieuwe voorstel vervalt de verwerkingsmogelijkheid door het waterschap.

Bestuurlijke afwegingen

- In aanloop naar de fusie hebben beide voormalige waterschappen aangegeven te willen komen tot een nieuwe vergoeding
- In principe is er sprake van ontvangstplicht. De overlast is echter vrij groot en komt niet jaarlijks terug zodat er sprake is van overmatige overlast in een bepaald jaar die beduidend minder voorzienbaar is dan de jaarlijkse maaiwerkzaamheden.
- De regeling heeft beperkte gevolgen voor de begroting
- Met het nieuwe voorstel ontvangen de aangelanden vooraf een vergoeding en vervalt in het zuidelijke gebied de verwerkingsmogelijkheid door het waterschap. Zij ontvangen nu ook het verwerkingsdeel van de vergoeding, waardoor ze iets meer ontvangen. Echter ze zijn nu zelf verantwoordelijk voor de verwerking en kunnen dit als een achteruitgang ervaren.

B. Vergoeding overmatige ontvangst maaisel zuidelijk gebied (B&O visie)

De vergoeding wordt uitgekeerd bij eenzijdig maaiselontvangst in het zuidelijke gebied en betreft een beleidsregel voor de bovenwettelijke uitkering voor maaiselontvangst. De vergoeding is van toepassing voor watergangen waar altijd sprake is van eenzijdig onderhoud (vaste kant waar het maaisel terecht komt) en waarbij het maaisel in het land wordt gedeponeerd waardoor er een onevenredige grote belasting van maaisel aan een kant is. De regeling is door het algemeen bestuur per 1 januari 2016 voor nieuwe gevallen 'on hold' gezet. Bestaande afspraken worden nog wel nagekomen.

Voorstel

De vergoedingsregeling bij eenzijdig maaiselontvangst in het gehele gebied voor bestaande en nieuwe gevallen uit te keren. Als alternatief wordt tevens gezocht naar facilitering van maaiselafvoer.

Bestuurlijke afwegingen

- De uitkering voor de bestaande afspraken in het zuidelijk gebied bedragen nu ruim €80.000,-,- per jaar. Administratieve kosten zijn hier niet bij inbegrepen. Bij het actief uitrollen van de regeling in het gehele gebied nemen de kosten toe (naar verwachting maximaal € 250.000).
- Afschaffing van de regeling leidt in de bestaande situatie waarschijnlijk tot veel commotie. Draagvlak voor de oude B&O-visie is erg gering en het gebied is kritisch. Een geleidelijke afbouw van de regeling aangevuld met flankerend beleid (bijvoorbeeld facilitering maaiselafvoer en afstemmen over maaiselontvangst) lijken niet voldoende te zijn om een minimum aan draagvlak te behouden.
- Vanwege rechtsgelijkheid wordt de regeling niet beperkt tot bestaande voormalige B&O gebieden maar ingevoerd voor alle vergelijkbare situaties.
- Maaisel wordt steeds meer gezien als een grondstof i.p.v. afval. Naar verwachting zal de ontvangstplicht steeds minder als een overlast worden ervaren. In ieder geval als er gezocht wordt naar facilitering van maaiselafvoer.

C. Rijschade- en oogstdergingsregeling noordelijk gebied

Toelichting

In het noordelijk gebied is er een bovenwettelijke vergoedingsregeling voor rijschade en oogstderging voor "hoog salderende gewassen". In de praktijk betreft dit meestal mais. De regeling is niet breed bekend en wordt beperkt gebruikt.

Voorstel

De vergoedingsregeling stop zetten.

Bestuurlijke afwegingen

- Kosten voor de bestaande afspraken in het noordelijke gebied bedragen nu ruim €4000,- per jaar. Administratieve kosten zijn hier niet bij inbegrepen.
- Bij het transparant uitrollen van de regeling in het gehele gebied kunnen de kosten fors toe nemen (tot circa €150.000,- per jaar. Uitgaande van ruim 1600 kilometer routes (is huidige areaal met 60 kilometer verwachte uitbreiding) met 10% hoogwaardige gewassen. Deze kosten kunnen meevallen (€10.000,- per jaar, inschatting op basis van ervaringen noordelijk deelgebied) door de regeling niet actief in te zetten maar alleen uit te keren bij actieve aanvragen van de ingeland (dus geen actieve communicatie en uitkering vooraf maar alleen op aanvraag).
- De regeling wordt ervaren als een bruikbaar "smeermiddel".
- De regeling draagt niet bij aan een afstemming tussen de bedrijfsvoering en teeltkeuze van agrariër ende werkzaamheden van het waterschap.
- Waar sprake is van een onevenredige grote en niet voorzienbare schade kan een beroep worden gedaan op de 'nadeelcompensatieregeling' (waterwet artikel 7.14)

2. Meerijden met de kipper

Toelichting

Het maaisel afkomstig van onder andere watergangen wordt door agrariërs gezien als een belemmering/overlast in de bedrijfsvoering.

Daarnaast zien we de beweging dat maaisel steeds meer als een potentiële grondstof wordt beschouwd in plaats van een afvalproduct. Om het maaisel te kunnen gebruiken moet het worden afgevoerd op kippers.

Voorstel

Het meerijden met de kipper, door waterschap of agrariër, wordt onder bepaalde voorwaarden als een van de verschillende varianten ingezet in de gebiedsprocessen en bij het oplossen van huidige klachten

Bestuurlijke afwegingen

- Maaisel als grondstof sluit aan op de doelen van het beleid DuurzaamDoen, namelijk het maaisel zo duurzaam mogelijk te bestemmen. Om dit mogelijk te maken moet het maaisel worden afgevoerd. Dit vraagt om extra investeringen in het kader van DuurzaamDoen. De meerkosten worden, op basis van een eerste inschatting, geschat op 5-20% van de huidige onderhoudskosten voor de gebieden waar dit van toepassing zou kunnen zijn
- Er is draagvlak onder agrariërs om de mogelijkheden voor het meerijden met kippers te onderzoeken.
- Het meerijden met kippers door agrariërs vraagt om een goede afstemming en communicatie tussen waterschap en agrariërs. Dit vraagt ook om organiserend vermogen van het gebied.
- Het meerijden met kippers is niet op alle plaatsen onder alle omstandigheden altijd mogelijk. Dit heeft te maken met de stabiliteit van de ondergrond en weersomstandigheden, de mogelijke randvoorwaarden van de flora – en faunawet en het huidige beschikbare materieel.
- De kipper kan ingezet worden als oplossing voor gebieden waar sprake is van onevenredige hoeveelheden maaisel.
- De kipper is alleen toepasbaar op locaties met draagkrachtige grond.

3. Onderhoud door derden

Toelichting

Het verzoek tot het uitvoeren van het onderhoud van het watersysteem door derden is een terugkerende vraag. Onder derden vallen individuele aangelanden, agrarische natuurverenigingen, gebiedscoöperaties. Zij willen zelf graag het onderhoud uitvoeren om tot betere afstemming met de eigen bedrijfsvoering te komen. Het uitvoeren van het onderhoud door een aannemer via een bestek is hier buiten beschouwing gelaten.

Voorstel

Het waterschap staat open voor het uitvoeren van het onderhoud door derden bij voorbeeld in waterbergingen of bij vispassages. Het onderhoud door derden wordt gestimuleerd in bergingen, vistrappen en recreatieven voorzieningen. Voor A-watergangen, inclusief eventuele onderhoudspaden, voorzien we onderhoud door derden op dit moment voornamelijk niet.

Bestuurlijke afwegingen

- Deze vraag leeft in verschillende gebieden en het waterschap wil in verbinding met de omgeving zijn en staat in principe open voor initiatieven van de omgeving.
- Een aangeland kan het onderhoud inpassen in zijn bedrijfsvoering en heeft zo minder overlast van de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden.
- Risico op versnippering van onderhoud neemt toe.
- Discussies over vergoedingen en betalen waterschapslasten nemen toe
- Watergangen die een significante waterhuishoudkundige hebben (A-watergangen) zijn cruciaal voor het peilbeheer (en soms KRW) waarbij we risico's op niet goed uitgevoerd onderhoud zo beperkt mogelijk willen houden en het onderhoud zelf in de hand willen houden.

